

Transition Bond และ Amber Bond

ตราสารหนี้ประเภทใหม่ในอีกไม่ช้า

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2569 ในคอลัมน์ “คุยกับ ก.ล.ต.” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ)

โดย นายเอนก อยู่เย็น รองเลขาธิการ และโฆษก
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

เมื่อช่วงก่อนวันหยุดเทศกาลสงกรานต์ หลายท่านน่าจะได้เห็นข่าวการปรับปรุงหลักเกณฑ์ “การเงินเพื่อการเปลี่ยนผ่าน (transition finance)” เพื่อรองรับ Transition Bond และ Thailand Amber Bond กันไปบ้างแล้วนะครับ และในงาน ก.ล.ต. พบสื่อมวลชน มีคำถามว่า “กองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืน (Thai ESG)” สามารถลงทุนในตราสารหนี้ทั้ง 2 ประเภทนี้ได้หรือไม่ ซึ่งผมอาจจะตอบโดยสรุปไปสักหน่อย จึงขอใช้พื้นที่นี้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ลงทุนและผู้สนใจเข้าใจหลักเกณฑ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นนะครับ

ต้องบอกก่อนว่า ในปัจจุบันหลักเกณฑ์ของ ก.ล.ต. ยังไม่รองรับการออกและเสนอขายตราสารหนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้เงินเพื่อการส่งเสริมการเปลี่ยนผ่าน (transition) ทั้ง Transition Bond และ Thailand Amber Bond ก.ล.ต. จึงเสนอให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในระดับสากล โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นจนถึงวันที่ 11 พ.ค. นี้ ซึ่งคาดว่าจะสามารถออกหลักเกณฑ์และมีผลใช้บังคับภายในไตรมาส 3 ปีนี้ครับ

หลังจากมีหลักเกณฑ์ออกมารองรับและมีการเสนอขายแล้ว กองทุน Thai ESG รวมถึงกองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืนแบบพิเศษ (Thai ESGX) จะสามารถลงทุนตราสารหนี้ทั้ง 2 ประเภทได้ครับ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเริ่มต้น ตราสารหนี้ทั้ง 2 ประเภทนี้ ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็น “Eligible Assets” ของกองทุน Thai ESG และ Thai ESGX ดังนั้นจึงสามารถลงทุนใน Transition Bond และ Thailand Amber Bond ได้ในสัดส่วนโดยเฉลี่ยรอบปีบัญชีไม่เกิน 20% ของ NAV

ก.ล.ต. อยู่ระหว่างศึกษาความเป็นไปได้ในการทบทวนหลักเกณฑ์การลงทุนของกองทุน Thai ESG รวมถึง Thai ESGX ให้ครอบคลุมตราสารหนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้เงินเพื่อการส่งเสริมการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งหากมีความคืบหน้า ผมจะนำมาเล่าให้ฟังกันอีกครั้งครับ

ปัจจุบัน หลักทรัพย์หรือทรัพย์สินไทยที่สามารถนับเป็น Eligible Assets ซึ่งกองทุน Thai ESG รวมถึง Thai ESGX สามารถลงทุนโดยเฉลี่ยรอบปีบัญชีไม่น้อยกว่า 80% ของ NAV ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) หุ้นกลุ่มความยั่งยืนใน SET หรือ mai (2) Investment Token กลุ่มความยั่งยืน (3) Infrastructure Fund และ REIT ที่มีความโดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อมหรือด้านความยั่งยืน (ESG) และ (4) ตราสารหนี้กลุ่มความยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Bond) ตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) และตราสารหนี้ส่งเสริมความยั่งยืน (Sustainability-linked Bond)

ในขณะที่กองทุน Thai ESG ยังมีข้อจำกัดด้านสัดส่วนการลงทุน มีกองทุนรวมอีกประเภทที่เรียกว่า “กองทุนรวมเพื่อการลงทุนอย่างยั่งยืน (SRI Fund)” ที่สามารถลงทุนตราสารหนี้ 2 ประเภทนี้เป็นสัดส่วนหลักของพอร์ต (โดยเฉลี่ยรอบปีบัญชี ไม่น้อยกว่า 80% ของ NAV) ได้ เนื่องจากกองทุนประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ด้านความยั่งยืนที่ยืดหยุ่นกว่า โดยที่บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) จะต้องเปิดเผยข้อมูลในโครงการจัดการกองทุนรวมและหนังสือชี้ชวน

เกี่ยวกับรายละเอียดการบริหารจัดการกองทุนรวมโดยมุ่งความยั่งยืนตามหลักสากล รวมถึงมีการใช้ตราสัญลักษณ์เกี่ยวกับการลงทุนเพื่อความยั่งยืนในหนังสือชี้ชวนส่วนสรุปข้อมูลสำคัญ (factsheet) ด้วย

ก.ล.ต. ได้จัดประเภทกองทุนรวม SRI โดยใช้แนวคิด “**ฉลากความยั่งยืน**” (SRI label) เพื่อช่วยให้ผู้ลงทุนเข้าใจจุดประสงค์ด้านยั่งยืนของกองทุนได้อย่างชัดเจน ซึ่งปัจจุบันแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

SRI Focus : ลงทุนในกิจการที่มีความโดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อมหรือด้านความยั่งยืน (ESG)

SRI Improver : ลงทุนในกิจการที่มีศักยภาพและมีแผนพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนที่ชัดเจน

SRI Promote : ใช้ปัจจัย ESG ในการคัดเลือกหลักทรัพย์ เพื่อส่งเสริมภาพรวมของพอร์ตให้ดีขึ้น

SRI Impact : มุ่งสร้างสร้างผลกระทบเชิงบวกที่วัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

SRI Mixed Goals : ผสมผสานวัตถุประสงค์ความยั่งยืนหลายรูปแบบในกองทุนรวมเดียว

กองทุนที่ลงทุนใน Transition Bond หรือ Thailand Amber Bond จึงมักจัดอยู่ในประเภท “**SRI Improver**” เนื่องจากตราสารดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของกิจการ จากกิจกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงไปสู่กิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นครับ

มาถึงตรงนี้ ผมขอเล่าไปถึงการที่ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ภายใน พ.ศ. 2593 ซึ่งการเดินนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ภาคธุรกิจจะต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อให้สามารถปรับตัวและดำเนินกิจกรรมที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จาก “กิจกรรมสีแดง” ไปเป็น “กิจกรรมสีเหลือง” (amber) ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและก้าวไปเป็น “กิจกรรมสีเขียว” ได้ในที่สุด

“การเปลี่ยนผ่าน” ในบางธุรกิจอาจทำได้ยากและต้องใช้เงินค่อนข้างมาก เช่น ในอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงและมีข้อจำกัดในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (hard-to-abate sector) ดังนั้น “การเงินเพื่อการเปลี่ยนผ่าน” (transition finance) จึงเป็นกลไกสำคัญในการระดมทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมทุนผ่านตราสารหนี้ ซึ่งที่ผ่านมาในต่างประเทศเริ่มมีการออกตราสารหนี้ที่กำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงินเพื่อลงทุนใน “โครงการเพื่อการเปลี่ยนผ่าน” กันแล้วครับ และเมื่อปี 2568 International Capital Market Association (ICMA) ได้จัดทำ Climate Transition Bond Guidelines เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานอ้างอิงสำหรับการออกตราสารหนี้เพื่อการเปลี่ยนผ่านโดยเฉพาะ เพื่อช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส เพิ่มความน่าเชื่อถือของตราสารและเพิ่มโอกาสการระดมทุนมากยิ่งขึ้นครับ

สำหรับ “**ตราสารหนี้เพื่อการเปลี่ยนผ่าน**” หรือ Transition Bond ของไทย จะกำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงินเพื่อลงทุนในโครงการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์หรือแผนด้านการเปลี่ยนผ่านขององค์กร โดยอ้างอิงมาตรฐาน Transition Bond ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยอาจเป็น Climate Transition Bond Guidelines โดย ICMA หรือ Climate Bonds Standard โดย CBI เช่น สายการบินตั้งเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้เป็นศูนย์ ภายใน พ.ศ. 2593 โดยมีโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องยนต์ การใช้เชื้อเพลิงการบินที่ยั่งยืน เป็นต้น

ขณะที่ “**ตราสารหนี้เพื่อกิจกรรมสีเหลืองตามมาตรฐาน Thailand Taxonomy**” หรือ “Thailand Amber Bond” จะกำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงินเพื่อลงทุนในโครงการที่เป็นกิจกรรมสีเหลือง (amber) ตามเกณฑ์การ

ประเมินใน Thailand Taxonomy และอ้างอิงมาตรฐาน ESG Bond ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เช่น การลงทุนในโครงการผลิตพลังงานจากก๊าซธรรมชาติที่มีความเข้มข้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เท่ากับ 225 gCO₂e/kWh ในปี 2569 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สีเหลืองตามมาตรฐาน Thailand Taxonomy (แต่ถ้าจะให้เข้ามาอยู่ในเกณฑ์กิจกรรมสีเขียวจะต้องมีความเข้มข้นไม่เกิน 100 gCO₂e/kWh)

ก่อนจะจบคอลัมน์ในวันนี้ ผมขอทิ้งท้ายด้วยการเล่าถึงมาตรฐาน Thailand Taxonomy เล็กน้อยครับ “Thailand Taxonomy” เป็นมาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิงในการจำแนกและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของไทย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและคำนึงถึงบริบทของประเทศไทย โดยมีคณะทำงานฯ ทั้งภาครัฐ (รวมทั้ง ก.ล.ต.) ภาคเอกชน และภาคการเงิน ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยมีการจัดกลุ่มกิจกรรมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยจัดกลุ่มกิจกรรมเป็น 3 ระดับ ด้วยระบบ “สัญญาณไฟจราจร” ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง (amber) และสีแดง เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน และร่วมเดินหน้าสู่เป้าหมาย “Net Zero” และ “เศรษฐกิจสีเขียว” ไปด้วยกันครับ